

Maria Dayczak-Domanasiewicz

Programy kształcenia konserwatorów dzieł sztuki w Polsce

Ochrona Zabytków 23/1 (88), 58-59

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*PROGRAMY KSZTAŁCENIA
KONSERWATORÓW DZIEŁ SZTUKI W POLSCE*

W dniach 26 i 27 marca 1969 r. odbyła się w Krakowie sesja naukowa poświęcona zagadnieniu metod i programów nauczania młodych kadr konserwatorów dzieł sztuki. Sesja ta, pod oficjalnym tytułem *Programy kształcenia konserwatorów dzieł sztuki w Polsce*, zorganizowana została w ramach obchodów Jubileuszu 150-lecia Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie przez Studium Konserwacji Dzieł Sztuki ASP oraz Komitet Jubileuszu ASP. Jako inauguracyjne spotkanie pedagogów z tej dyscypliny stanowiła ona zarazem pierwszą z całego cyklu sesji wydziałowych, składającego się na część programu obchodów Jubileuszu Akademii. Udział w tym spotkaniu wzięli — oprócz grona krakowskich pracowników dydaktycznych — przedstawiciele innych ośrodków szkolnictwa wyższego w Polsce kształcących w zakresie konserwacji dzieł sztuki, tj. wykładowcy Katedry Konserwacji Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz z Katedry Technologii i Technik Malarzkich Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. W sesji uczestniczyli również przedstawiciele Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków, Związku Polskich Artystów Plastyków i Ośrodka Dokumentacji Zabytków.

W myśl założeń organizatorów sesja ta miała być pierwszym roboczym spotkaniem pedagogów, mającym na celu skonfrontowanie obowiązujących w różnych ośrodkach programów, a w ostatecznym rezultacie wysunięcie wniosków, które posłużą do ich udoskonalenia. Wielkie zapotrzebowanie społeczne w zakresie ratowania i konserwacji dzieł sztuki w Polsce, postępowanie w tej dziedzinie oraz stale wzrastające postulaty co do jakości wykonywanych prac stawiają przed ośrodkami kształcenia młodych kadr konserwatorów zadanie niezwykle odpowiedzialne. Dlatego też to pierwsze, zorganizowane na skalę ogólnopolską sympozjum dydaktyczne, zrodzone z potrzeby analizy doświadczeń i zamierzeń różnych środowisk, przez cały czas żywo toczących się obrad utrzymało charakter twórczej dyskusji. Była to okazja do poznania indywidualnego dorobku każdego ze środowisk w dziedzinie metod i zakresu nauczania.

W celu usprawnienia obrad przyjęto ogólną zasadę referowania programów poszczególnych przedmiotów przez pedagogów z krakowskiej ASP, a następnie — w ramach dyskusji — prezentację programów uczelni warszawskiej i toruńskiej. Poszczególne przedmioty składające się na wykształcenie konserwatora zabytków ujęto w trzy grupy: 1) przedmioty konserwatorskie, 2) przedmioty nauk humanistycznych i kształcenia plastycznego oraz dokumentacji konserwatorskiej, 3) przedmioty technologiczne i techniczne oraz nauk ścisłych. Każdemu z tych trzech problemów poświęcona była odrębna część sesji.

Otwarcia sesji dokonał JM Rektor ASP w Krakowie, prof. Mieczysław Wejman. W swym przemówieniu inauguracyjnym poruszył on zagadnienie odrębnej pozycji, jaką zajmuje Studium Konserwacji Dzieł Sztuki w ASP, łączące w sobie dwie postawy: artystyczną i naukową. Po omówieniu zagadnień organizacyjnych przez doc. dr W. Ślesińskiego, doc. Z. Medwecka, kierownik Studium Konserwacji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie, przedstawiła historię Studium i scharakteryzowała jego strukturę organizacyjną, posługując się opracowanymi szczegółowo wykresami ukazującymi wzajemne proporcje przedmiotów na poszczególnych latach studiów.

Tematem pierwszej części sesji, której przewodniczyła doc. Z. Medwecka była prezentacja programów w zakresie konserwacji malowideł sztalugowych i rzeźby polichromowanej oraz konserwacji malowideł ściennych i rzeźby architektonicznej. Programy uczelni krakowskiej w tej dziedzinie przedstawili: doc. Z. Medwecka, mgr W. Zalewski, artysta rzeźbiarz T. Ostaszewski. W ramach dyskusji przedstawiciele uczelni warszawskiej (doc. S. Płużański) i toruńskiej (doc. dr K. Malinowski, doc. dr W. Domaśłowski, doc. J. Wolski) omówili programy i strukturę swoich uczelni w zakresie tych przedmiotów.

Drugiej części sesji przewodniczył doc. W. Zalewski. W zakresie nauk humanistycznych i kształcenia plastycznego pracownicy dydaktyczni uczelni krakowskiej przedstawili następujący program: historia sztuki powszechnej (doc. dr M. Rzepińska), historia sztuki polskiej (dr J. Ross), teoria konserwacji (doc. dr W. Slesiński), filozofia (mgr A. Bocheński), studium malarstwa (doc. A. Siemianowicz), studium rzeźby (artysta rzeźbiarz T. Ostaszewski). W dziedzinie dokumentacji konserwatorskiej przedstawiono następujące programy Akademii krakowskiej: dokumentacja rysunkowa i pomiarowa rzeźby i malowideł ściennych oraz kopia malowideł ściennych (mgr A. Gadomski), kopia rzeźby drewnianej (artysta rzeźbiarz W. Werndl), kopia malowideł sztalugowych (mgr J. Nykiel), dokumentacja fotograficzna (mgr M. Woźniak, mgr M. Ligęza). Programy odnoszące się do obydwu wymienionych wyżej grup przedmiotów obowiązujące w warszawskiej ASP przedstawił doc. S. Płużański, w uczelni toruńskiej — doc. dr W. Domaśłowski.

Trzeciej części sesji przewodniczył doc. dr W. Slesiński. W dziedzinie technologii i technik malarskich z ramienia uczelni krakowskiej przedstawiono programy: technologii i technik malarskich (doc. dr W. Slesiński), technologii papieru (mgr K. Płochocki), preparatyki (mgr M. Niedzielska). Zagadnienia związane z tą grupą przedmiotów w Akademii warszawskiej referował doc. S. Płużański, w Uniwersytecie Toruńskim — doc. dr W. Domaśłowski oraz doc. dr Z. Brochwicz. Z zakresu nauk ścisłych ASP przedstawiła następujące programy: fizyka ogólna i stosowana (mgr M. Ligęza), chemia ogólna (doc. dr M. Leszko), chemia stosowana (mgr inż. R. Biliński), mikrobiologia (prof. dr Smyk). Z ramienia akademii warszawskiej zagadnienie to referował doc. S. Płużański, z Uniwersytetu Toruńskiego — dr A. Strzelczykowa, doc. dr W. Domaśłowski i doc. dr Z. Brochwicz.

W ożywionej dyskusji toczącej się w każdej z kolejnych części obrad i w jej ostatecznym podsumowaniu poza wyżej wymienionymi wzięli również udział: mgr J. Ortwein, dr L. Krzyżanowski, mgr M. Baranowski i mgr Z. Majcherowicz. W toku obrad zarysowało się wyraźnie zagadnienie wzrastającego znaczenia przedmiotów ścisłych i technologicznych we współczesnej konserwacji zabytków. Dyskusja ta była także wyrazem właściwej oceny roli i znaczenia zarówno przedmiotów artystycznych, jak humanistycznych w procesie kształcenia konserwatorów dzieł sztuki, jako specjalności rozwijających konieczne w tym zawodzie uzdolnienia plastyczne i kulturę artystyczną. Zgodnie z założeniem wstępnym konferencji, konfrontacja programów nauczania konserwatorów dzieł sztuki, dokonana po raz pierwszy w Polsce, przyniosła obfity materiał porównawczy, który w przyszłości posłuży do wprowadzenia pewnych usprawnień i ulepszeń w tej dziedzinie w każdym z ośrodków doskonalących swój profil naukowy.

Konferencja zainicjowała dalsze tego typu spotkania, których potrzebę odczuwano od dawna; wyrazem tego było podjęcie uchwały o kontynuowaniu podobnych sesji. Następne spotkanie zaproponowano w listopadzie 1969 r.; gospodarzem jego będzie Katedra Technologii i Technik Malarskich Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nadto podjęto szereg wniosków, z których najważniejsze dotyczą międzyuczelnianej wymiany stażystów, analizy zakresu dyplomów konserwatorskich, konieczności zweryfikowania terminologii konserwatorskiej i oddzielnych porad specjalistów z poszczególnych dyscyplin, składających się na wykształcenie konserwatora zabytków.

Ilustracją programu dydaktycznego Studium krakowskiej akademii była wystawa kilku prac dyplomowych z pełną dokumentacją plastyczną i pisemną.